

Četrtletnik in so let
v Mariboru in v Mariboru
brez pošiljanja na
dom za vsa leta 2 gr. — k.
za pol leta . . . 4 . . . — k.
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Po pošti:

Za vsa leta 10 gr. — k.
za pol leta . . . 5 . . . — k.
za četrt leta 2 . . . 60 . . .

Vredništvo in opravištv
je na stolnem trgu (Dom
platz) hiš. št. 184. o

SLOVENSKI NAROD

Oznaniła:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskne tkrat.
5 kr., če se tiska tkrat.
4 kr., če se tiska tkrat.
veče pisane se plače
jejo po prostora.
Za vsak tisek je plačat-
kolek (štempelj) za 30 k.
Dopolni se ne vračajo,
dopolni naj se blagovajno
frankujejo.

Diplomatičen flasko.

Stara je zvijača evropskih skritih in vidnih absolutistov, slovanska plemena ne le pred svetom spravljati ob dobro ime, ampak med njimi sejati neslogo in sovraštvo ali pa vsaj podirati mejusobno zaupanje in prijateljstvo ter buditi sumnje. Kar se tiče Slovanov, videti je, kakor da bi si bila starokopitna diplomacija v geslo vzela izrek nemškega misleca, ki pravi: „Kdor zna spodkopati zaupanje, umoril je prihodnji zarod v materinem telesu.“ Med nujnimi vprašanji sedanjega evropskega dnevnega reda, stoji vzhodno vprašanje, katero se v prvi vrsti skoraj tiče slovanskih narodov. — Stara šola ni bila zapustila recepta, po katerem bi se bilo dalo rešiti to vprašanje, iznajdljivost diplomacije pa tudi ni tolika, da bi si vedeli rešiti zastavico z lastno bistroumnostjo. Vendar pa je bilo treba nekaj storiti, ako niso hoteli diplomati svetu sami pokazati svoje nezmožnosti in naravnemu propadu prepustiti moralno in telesno uničeno turško carstvo. Zopet so torej segli po starem receptu: „Spodkopaj zaupanje in umoril si prihodnji zarod v materinem telesu.“ Grško-turško vprašanje bilo jim je vodo dovolj zbrzdalo, ka so mislili, da ne bodo zastoj po njej izmetavali svojih mrež. S pomočjo svojih „vrednih“ pomočnikov in služabnikov so jeli hvaliti modrost srbske vlade, ki ni hotela za meč zgrabit in se pridružiti grškim in romanskim prizadevanjem po osvobodnji vzhoda. Mreže so bile vsemu diplomatičnemu blatu kljubu preveč vidne, preveč na površji; slovanski svet, pa tudi srbska vlada je hitro spoznala, kje se valja ta diplomatična hvala; spoznala je, da hoče diplomacija razdvojiti Jugoslovane in srbsko vlado, češ da se slednja ne briga za svoje vzhodne brate po rodu in veri, da se slaga s tujstvom v vzhodni politiki in da torej ni vredna narodnega zaupanja — Srbska vlada je vedela, kaj je dolžna svoji časti in jugoslovanskemu imenu in hitro je javno oklicala, da jej je ljubiši brat kakor prijatelj, in da bi vsakemu odpovedala prijateljstvo, kdor bi jej hotel na poti stati pri naravnem razvozlavanji vzhodnega vprašanja.

Tu je bilo torej zvijačni diplomaciji popolnoma spodletelo. A hitro se je zopet pobrala — saj ni bila prvokrat padla — in stikala po drugi priliki, da bi mogla luliko sejati v južno-slovansko žito. Ni bilo treba dolgo stikati, kajti kakor pajek oprede vsako še tako majhno bičko, tako se oklene diplomacije vsake dogodbe in jo rabi v svoje namene. Počel je bil glas, da bo potoval črnogorski knez Nikolaj v Peterburg. Predno je bil še črnogorski sokol stopil čez gostoljubni prag ruskega carskega dvora, predno je še okusil ruski kruh in sol, predno se je prepričal nad prijateljskim pozdravom od strani ruskega naroda, da slovanska solidarnost ni toliko sanjarija, kakor se nam vsak dan mala po nasprotnih časnikih, že so bili slednji dobili od viših krogov svoj „mot d' ordre“ in so na vsa pljuča zatrobili v plačano trobento, da je črnogorska vlada v razdvoji s srbsko, da hoče peterburška vlada razdvoj podpihovati, in da misli kujeza Nikolaja staviti na prvo mesto v prihodnji vzhodni vojski in mu izročiti vodstvo v reševanji

vzhodnega vprašanja. In knez Nikolaj je res prišel v Peterburg in tu našel sprejem in prijaznost, na dvoru kakor med ljudstvom, veličasten in sijajen, da so si nasprotni časnikarji in v dvorski etiketi odgojeni diplomati nosove vihali, češ da sprejem preseza one mere in meje, ktere so po njih pravih načrtane za počestčenje malega knjeza, kakor je črnogorski. In zgodilo se je še več! Ko se je rodila knjezu črnogorskemu druga njegova hčerka, naprosil si je severnega „strija“, cara Aleksandra za botra, in tu je nemudoma poslal svojega namestnika knjeza Dolgorukega, da v njegovem imenu opravi prve cerkvene obrede pri črnogorskem detetu. Tako daleč je slo vse dobro po volji diplomacije, ki je konečno v kup vzela tudi preveliko etiketo ruskega dvora proti Nikolaju. A kar se je naprej godilo, ni stalo v računu plešastih diplomatov. Slovanski narod je z navdušenjem sprejmal in častil poslana ruskega vladarja in brezsrčna diplomacija se je morala prepričati, da se ne le z ognjem ne igra brez škode, ampak da se tudi ni igrati z nepokvarjenimi čutili slovanskih bratovskih sre! Pa tudi to bi se bilo morebiti dalo pogoltniti, ko bi bil obveljal le glavni namen, ko bi se bilo pokazalo le sovraštvo med Srbi iz knježevine in Srbi iz viteških črnogorskih planin, ali ko bi se bil vsaj prijel prvi kal temu prihodnjemu sovraštvu. A tudi to ne. Nikolaj kot pravi Srb ima botrinjstvo v velikih čistih, pri drugi hčerki ni pozabil botra, ki mu je krstil prvo dete. Poleg botra iz Peterburga je povabil botra iz Belegrada in poleg knjeza Dolgorukega mu je krstil drugo hčer Filip Kristič v imenu srbskega knjeza Milana. Razen tega je knjez Nikolaj po svoji svobodni deželici vodil in spremljal Rusa in Srba, da je obema pokazal, kako planinski sokoli ljubijo brata kakor brata in rojaka kakor rojaka; in je konečno po srbskem poslancu poslal mlademu knjezu Milanu „zvezdo“ Miloševgega reda, in tako v pričo in s soglasjem, rekli bi, pod zaščito ruskega poslancu pokazal, da si zapadna diplomacija zastoj prizadeva zaprečiti slogo in složno delovanje vzhodnih narodov in vlad. Prezdrav in premalo pokvarjen je slovanski jug, da bi se ga prijemale „finesse“ evropskih diplomatov. Prihoduje jugoslovansko dete se ne da umoriti v „materinem telesu“, pač pa bo rastle in napredovalo, in morebiti prej kakor mislimo, veselo zapelo na grobu, kterege si ostarela in neplodna diplomacija na vzhodu sama koplje: „Vzel te je pokvarjeni, breznačelni, nemoralični duh, ki te je rodil, odgajal in razvajal.“

Slovenska brošura

ktere naslov je „Čujte, čujte! kaj slovenski jezik tirja“ in katero smo zadnjič omenili, ima nekoliko važne naloge pregnati najhujšega sovražnika — nevednost med našimi prostimi ljudmi. Nič ne pomaga, če tožimo, da je narod še tu in tam premalo izobražen, premalo zaveden. Treba nemudno in kar se da za delo prijeti, učiti in zopet učiti. Zatorej širite, Slovenci, to brošuro med prosto ljudstvo kolikor morete, vsak po svojem okraji. Da

Listek.

Črni kabinet.

Da je bila Eva, naša prva mati, prva radovedna oseba na svetu sploh, to že lahko takoj v prvih poglavjih starega zakona beremo, koga pa je ta podedovana radovednost na to pripeljala, da bi s kakega bodi obzira tuje pismo odprl, ne dá se do gotovega dognati. Gotovo, vredno bi bilo, da bi si najnovejša politika ime tega vlega pomočnika poiskala, in mu, če drugega ne, vsaj spominek na večni spomin postavila. Odpiranje pisem sega do začetka 16. stoletja. Maksimilian se je v prepiru z Milani, s Flamii in nemškimi knjezi tega pripomočka posluževal in Karol V. v vseh pogodbah s protestantskimi stanov. Deželni grof Friderik Hesenski, ki je v svojih listih, ktera je pisal mestom, gospoške osebe dobro ošteval, je svojo nepazljivost težko čutil. Ker že h koncu ni mogel prestati, je moral cesarja leta 1547. milosti prositi, po kateri si je sicer življenje ohranil, ne pa osebne svobode. Po 5 letnem žalostnem zaporu ga je osvobodil spreviden volilni knjez Saksionski, ki se je same osebe cesarjeve polastil. Morda je tugapoln beg Karlov iz Tirolov bil vzrok, da se je cesar pozneje vladi odpovedal. Tako je cesarjev prihod v Trient deležnike takratnega koncilija na vse vetre razpodel, ker se jim je dozdevalo, da že slišijo glas trobent in vrščenje sovražnih bobnov. Za časa Šmalkaldske zveze so se posebno Španjci s tem pečali, kako bi prav umetno in prebrisano liste odpirali in zopet zapečatovali. Ko so leta 1572 Jagelonci pomrli in Maksimilian II. po poljski kroni težil, bilo je nemškemu vrhovnemu poštarju naročeno, da bi na cesti vnel kardinala Moronita, papeževega poslancu, ker se je mislilo, da ni ravno veliko maral za nemškega vladarja. Moronita so vjeli s surovostjo in mu vse liste pobrali.

Celo listom cesarskih vojvodov niso prizanašali. Za Rudolfa II. se je general Lazar Schwendl, imenitna oseba pri dvoru, potožil, da mu poštar Viechhauser liste zadržuje in odpira. Waldstein, kateri je enake burke vganjal, ni ničesar napisal, s čim bi si škodovati mogel.

Za Leopolda I. je odpiranje pisem navadno postalo in bilo v sistemo vpeljano. Listi so se pravilno odpirali in po potrebi zadržavali. Nikdo ni takrat o tej skrivnosti ničesar zvedel, dunajski kabinet pa je važne novice o namerah Francozov in Nemcev in o ogerskih zadevah v roke dobival. Privilegij, ki ga je dobila rodbina Thurn-Taksisova, je jako polehčala manipulacijo s pismi na poštah. Od iztočnega morja do Trsta, od Ostende do Sibine so Taksisovi kurirji noč in dan letali. Avstrijska rodbina (Habsburžani) je to vedala in Thurn-Taksi so ji služili, naj je veljalo kar hoče. France Thurn-Taksijski je bil prvi, ki je leta 1500 pošto osnovali namenil. Njegov sin Jan Babtist je to misel očetovo izpeljal, in leta 1516 z dovoljenjem cesarja Maksimilijana pošto med Brüsselnom in Dunajem vpeljal, ki je bila takrat jako važna. Leta 1518 je cesar Karol V. Jana Babtista vrhnega poštarja imenoval čez Nizozemsko. Sin Janov, Leonhard, je napravil novo cesto, ki je držala iz Nizozemskega čez Lütilh, Avgspurg, čez Švabsko in Tirole v Italijo. Pri vporu Nizozemcev je pošta veliko trpela, tako da se je rodbina Taksisov v dolge zakopala; pa Leonhard svoje dobre misli ni opustil. Zvesto se je oklenil Filipa in ga je tako izdatno podpiral, da je hvaležen cesar njegovemu dediču ime: „vedno zvesti“ dal.

Leta 1595 je Rudolf II. Leonharda kot vrhovnega poštarja imenoval za celo nemške cesarstvo in pošta je bila potem imenovana: cesarska. Leta 1605 je postal baron in potem umrl 90 let star leta 1612.

Njegovemu sinu Lamoralu je Matijaž in Ferdinand dal dedičnost njegove službe za vse potome. Lamoral je dve novi liniji ustanovil, eno čez Alpe drugo od Frankfurta n. M., do Lipsije, do Hamburga, čez Norimberk in Prago do Dunaja. To razširjenje je zdato pomnožilo dohodke, imela je pošta takrat čistega dohodka en milj. gold., gotovo kraljevski dohodki za tedajne čase.

Rodbina obdarovana s takimi privilegiji, je lahko velike časti dosegla, leta 1688 je postal Evgen Aleksander knjez, je bil 6 let oprej od Karla V. imenovan španjski grand in dobil grajščino Lorraine la Comte. Preračunilo se je, da je ta rodbina v stoletji vsak dan 20.000 liber prislužila, in je več kakor 2000 ljudi v službi imela in še več konj.

bodo naši bralci videli, kako je pisana, podamo tu odlomok iz 39 strani obsegajoče knjige.

„Kar se kancelij tiče, namreč cesarskih, moralo bi se v njih prav po sedanjih postavah Slovincem vse po slovenski pisati. Kakor se Nemcem po nemški, Taljanom po laški, Ogrom po ogerski, tako bi se moralo tudi Slovincem po slovenski pisati. Saj eni tako kakor drugi narodi morajo vedeti, kaj se jim iz kancelij piše in kaj imajo napisanega v rokah. Kakor pa je zdaj, morajo Slovinci, ki sami nemški ne znajo, od Poncija do Pilata s kancelijskimi pismi hoditi, dokler koga najdejo, ki jim jih zna raztolmačiti, in pri tem iskanji prav pogosto napovedani čas zamudijo in takó v kazen zapadejo.

Ali ne bi kmetom hasneje bilo, da bi jim kancelije po slovenski dopisovale? Tedaj bi jim vsaki otrok, ki v šolo hodi, vedel take pisma brati. Saj mi Slovinci nič menj davkov ne plačujemo kakor Nemci ali Ogrji ali kateri drugi narod Avstrije. Naš jezik je tudi za vsako tako pisanje dosti izurjen, in v resnici so že slovenske pisma šle do najvišje gospodske na Dunaji, in tudi pred presvitlega Cesarja samega.

Kakor sem povedal, postave govorijo za nas, Cesar sam je tudi že večkrat ostro zapoved izrekel, da morajo vsi jeziki v Avstriji enako pravico imeti, da so ravnopravni, in gospodskam je že večkrat, in to še nedavno bilo zopet zopovedano, Slovincem po slovenski pisati; da, cesarski uradniki so na tisto postavo, ktera daje vsem narodom, tedaj tudi Slovincem, pravico do jih jezika v kancelijah in šolah, celo prisegli. — ali malokje se Slovincem ta pravica daje.

Kako je to? me morebiti kateri bralec popraša. Na to jaz odgovarjam: posebno zato se ne piše, ker Vi, Slovinci, sami tega večkrat in glasno ne tirjate. Veči del Slovincem, ki nikdar ničesar ne bere, kakor svoj „Staubuchel“, še ne vé, da postava zapoveduje slovensko pisanje v kancelijah; veliki del Slovincem sicer že vé, da mora gospodska po slovenski pisati, pa se ne upa tega tirjati; mnogo jih pa tudi je, ki pravijo: meni je vse edno, takó ali takó. Tega pa ne pomislijo, kako dobro je, če človek vé, kaj v pismi stoji in kaj storiti ima. Včasih mu gre za premoženje, za dobiček ali za izgubo; včasih ima kako pogodbo (glühengo) v rokah, na kateri visi njegovo posestvo; včasih mu berejo sodbo na smrt in življenje, pa po nemški; včasih mora kaj podpisati, kar ga bode za vse žive dni vezalo, — pa k vsemu temu, kar v pisnih stoji, moj ljubi Slovenec prikimuje, če razumeje popolnoma ali ne.

Vprašam Vas, ali je vse edno, ali takó ali takó v pismi stoji? Ali Vam je vse edno, če razumejete, kar podpisujete, ali ne? — Vidite, kdor je pri zdravi pameti, ta mora priterdit, da je bolje, če razumeje, kar podpisuje, kakor pa, če ne razumeje. Zató pa prosite in zopet prosite gospodske, ako Vam jih same ne dajejo, za slovenske pisma! Saj postava Vam daje to pravico. —

Da znanje nemščine tudi v šolah dobro služi, to poterjujem tudi jaz; ali, da je v šolah nemščina gospodinja, slovenščina pa dekla, tega ni drugo krivo — kakor stara navada. Kakor vsaki učeni Slovenec ve, ima naš jezik za vse nauke potrebnih besed, in drugega ni treba, kakor da ga v šole vpeljemo. Ali da se to ne zgodi, tega smo zopet sami krivi. Zavaljo hrepenenja po nemščini smo ji v naših šolah več mesta prepustili, kakor je trebalo. Tudi zastran šol tirja postava, znani devetnajsti paragraf, da ima vsaki narod pravico, svojo mladino v maternem jeziku v šolah podučevati; ali ker naš nevedni in preponižni rojak tega odločno in večkrat ne tirja, zató se tudi gospodska v tej zadevi ne gene. Takó pa se naše bistre glavice zavaljo neznanja nemščine po nemških, latinskih in realnih šolah

Akoravno je rodbina habsburška jih kneze imenovala in jim pošto v svojem kraljestvu dala, vendar jim ni v vsem prijazna bila, ker ni hotela da bi tuji, z njenimi listi tako ravnali, kakor se je z njimi ravnalo v nemški državi. Rodbini Paarov, ki je iz Bergamo prišla, je Ferdinand II. dovolil pošto napraviti v dednih deželah in ker njeni kurirji čez meje niso šli, ostalo je vredništvo in opravištvo popolnoma pod nazorom avstrijske vlade. Pa vendar do črnega kabineta še niso prišli. Tam so smeli vstopiti samo Thurn-Taksis, ki je potrebno delo vredoval. Časten namen služiti občni blagosti je bil odvzet Tasisom in manj častno dele vtikati se v tuje skrivnosti, prepuščeno.

V središčih trgovstva in vseh imenitnih mestih na nemških cestah so bile napravljene, tako imenovane listovne lože. Najznamenitejše so bile v Avsburgu, v Frankfurtu, Norimbergu in Eisenahu v hancatskih mestih in v sedežih duhovnih kurfirstov. Ko so listi došli, bili so vzeti iz listnice, odprti prepisani, in zopet zapečateni. To ravnanje je bilo samo avstrijski vladi na dobro. Da so delavci drago plačani bili, si je lahko misliti. Dostikrat je ta častna služba se od očeta na sina podedovala, ki se je že kot otrok vadil v potrebnih umetnostih. Rodbina Eberlov je delala od časa Rudolfa II. do Jožefa II. in je stanovala v Stokeravu. Nek Luka Eberl je nektera povelja tako srečno izvršil, da je postal poštar, in je bil leta 1612 celo za plemenitasa povzdignjen. Še leta 1700 je ta rodbina lože v Stokeravu oskrbovala. Iz skrivnih agentov avstrijskih je nastala počasi neka druga aristokracija, mnogo jih je bilo vzeti v plemstvo — njihovi sini, baroni in grofje, so služili kot diplomati.

(Konec prih.)

Poslednji bosanski kralj.

(Zgodovinsko-romantičen obraz; česki spisal Prokop Chocholoušek, poslovenil Podgoričan.

VI.

(Dalje.)

„Po danes že sama verujem, — segne Vojakcija v razgovor, „da izvršiš svojo mogočno namero, ljubi moj sin, če boš le moder in hraber!“

tako rekoč na duhu ubijajo; Vi pa, Slovinci, ki težko zaslužene denarje za otroke plačujete, nimate od teh šol skoz vaše otroke nobenega dobička. Kedar se Vaši fantje, ki so se, postavim, realk izučili, k Vam v vakancijah na dom povernejo, ne vejo Vas v nobenem nauku podučiti, ker ničesar po slovenski povedati ne znajo. Ko bi se pa Vaši dečki po slovenski bili izučili, potem bi tudi Vi in ves narod kaj hasna od realk imeli.

Kamor koli se obrnemo, povsod vidimo, da je nemščina le za tega delj pri nas tako imenitna, ker mi sami to hočemo, ker mi sami svoj jezik premalo spoštujemo, ker ne tirjamo glasno in neprenehoma tiste pravice, ktero nam postava daje.

Ali glavni in največi uzrok, zakaj nemškutarji našemu jeziku tako hudo nazprotjujejo, je ta, ker nam više obrazovanosti ali brihtnosti ne privoščijo. Mnogo nemškutarjev, ki po kake dve ali tri besede nemški zna, živi tako rekoč od slovenske nevednosti; ko bi pa naše ljudstvo bolj pametno in učeno postalo, potem bi tem ljubeznivim stricem sreča — odplavala. Zato lovijo in pokončujejo ti ljudje slovenske knjige, ker se bojijo, da se ne bi Slovinci iz njih kaj koristnega naučili; zato sovražijo čitalnice, v kterih se kmetje podučujejo v vednosti in pravicah; zató so hudi in razkačeni na vsaki tabor, v kterem bi Slovinci svoje želje izrekli in si pomoči iskali; zató se zoperstavlja slovenskim šolam, ker bi potem, ko bi ljudstvo samo pisati in brati znalo, s svojo polomljeno nemščino morali v deveto deželo potovati; zató nočejo, da bi gospodske po slovenski dopisovale, ker ne bi radi svoje veljavnosti izgubili, ker oni vedo en par nemških ali laških besed in križev-kražev, slovenskega pisanja pa ne; zató so oni nasprotniki zedinjene Slovenije, ker se za svojo plesnjivo nemškutarijo bojijo, da ne bi potem za neduho poginila; zató z eno besedo sovražijo vsakega Slovence, ki se derži svojega jezika, svojih starih, pobožnih navad, in svoje prelepe slovenske domovine, za ktero nemškutarji nimajo srca, in od jeze pokajo, kedar slišijo govore o slovenski narodnosti in o združenji vseh Slovence v eno deželo.

Ali vsi ti nasprotniki bodo toliko menj škodljivi in ošabni, koliko bolj bode slovenski narod s krepkim svojim glasom vpil: „Mi tirjamo svoje pravice! Mi tirjamo svoj jezik v kancelije, šole in v vse uradnice!“ — Od nas samih, od nas pravim, Slovinci, je odvisno, ali se ima pri nas ta prazna in prevzetna nemškutarija še delj časa pasti, ali pa slovenščina v svojo pravico postaviti. Bog in Cesar sta za nami; pomozimo si zdaj še sami, to je, tirjamo glasno svoje pravice!“

Dopisi.

Iz Ljubljane 27. aprila 1869. [Izv. dop.]

Gotovo bi čitatelji „Slov. Naroda“ radi že kaj več izvedeli o ljubljanskem ali vižmarskem taboru, ki se ima binkoštni ponedeljek t. j. 17. maja na vižmarski gmajni napraviti. Komur ni znano, kje je ta kraj, temu na kratko povém, da so Vižmarje pri Št.-Vidu, dobro uro hodá nad Ljubljano, pod Celovško cesto, na desnem bregu bistrice Save, naproti strme Šmarne gore, ktera je po slovenski zemlji zaradi lepe romarske cerkve in zaradi prekrasnega pogleda na vse 4 strani sveta precej na široko znana. Vižmarje so pa zaradi tega posebno znane, ker so se poprejšne čase večje vojaške vaje vsako leto le na vižmarski gmajni vršile. Več o Vižmarjih ne bom pravil, kdor hoče kaj več o njih vedeti, naj pride tje na tabor, ali peš ali naj se pa pripelje, ali naj prijaha, kakor komu drago in kakor komu bolje kaže. Se vé, da bi se posebno lepo podalo, ko bi naše čvrsto ljudstvo prišlo tudi na konjih na tabor, ko bi se osnovali nekteri banderiji. — Ali zdaj je še prezgodaj o banderijah govoriti, dokler še nimamo vladnega privoljenja za tabor in dokler še ni program taborskih obravnjav razglašen. Samo ob sebi se torej

„Moja Marija pa je zamišljena,“ — opazi Tomažević in jej ovije svoje roke okrog vratu. „Ali morebiti ne veruješ mojim besedam? ali nečeš verovati moji modri materi?“

„Odpusti mi, ljubček!“ — poprosi ga Marija, ovije se mu okrog vratu in jame poljubljati ustna, „ne bi ti s svojo obotavostjo rada razkralila današnjega, posebno radostnega in slovesnega dne.“

„Z obotavostjo?!“ — vikne Tomažević hudoben, skoro bi se bil prodal, da je hud, Vojakcija pa svoje pozorno oko vpré v Marijo.

„Ali s slutjem ali pa z očitostjo, kar rajša,“ — piknega Vojakcija; redki oblaki se jej podé po jasnem čelu, „saj menda vendar znaš, da notrina, da srce ovlada ženski razum, ves je svet je njena dušna notrina, iz ktere o raznih živitnih prilikah očitost na površje njene duše prikipi tako, kakor penasti mehurji vodi na glajo; ta očitost pak je svarilo ženskega notranjega života. Moškega je izkušnja izučila še le, ženska pa je že kedaj čutila in verovala.“

„Ali v kaj pa veruješ, ljubo srce?“ — povpraša jo Tomažević in se nasmehe.

„Verujem v tvojo mogočno voljo, verujem v bosniškega naroda ljubezen do tebe,“ — odgovori Marija, ali vendar-le se bojim temne bodočnosti, ki mi žalostna zavesa brani pogled va-njo.“

Vojakcija se podpre z roko na slop, zastre si obraz z dlanjo in globoko se zamišli.

„A kaj ta oblačna zavesa?“ — povpraša Tomažević — sam nekako omračen, „saj se sedanost cvetoče razsijple tako, da mračnost omami s svojo vonjavo.“

„Sedanost, meniš?!“ — začudi se Marija nekamo zamišljena, „ali tudi pod cvetličnim grmičjem je često skrit gad. Ali znaš, zakaj se bojim bodočnosti?“

„Nu, zakaj?“ — povpraša Tomažević.

Molče Vojakcija vpré oko v Marijo.

„I, saj vidim: ogrskega Matijaža sel se véde tu, kakor gospodar, bojim se tiste zaveze s Korvinom,“ — razodene, „njegove obljube so Srbsko pehnile v turško sužnost, pa tudi se bojim, da tebe do tal podere

tudi razume, da moj dopis ne more nič natančnega o tej stvari naznaniti, le toliko pristavljam, da se bo narod o velevažnih zadevah pomenkoval, in da nekaj domoljubov prav pridno dela potrebne priprave za tabor, ktereга je ljudstvo jako veseli, ter ga težko pričakuje. Tudi mislim, da se vlada našemu taboru ne bo nič upirala, ker nobeden dosedanjih slovenskih taborov ni imel nič spodtekljivega na sebi, in gotovo tudi vižmarski ne bo, ktereга program se mora v nekaj dnevih razglasiti.

Zdaj naj pa omenim še dveh reči, ki bi znale koga zanimati, namreč našega ljubljanskega uradnega časnika, in pa novomodne igrače, ki se imenujejo velociped, po domače morda: brzožonik. — Kaj je pa le že spet ljubljanski časnik komu na poti, si zna kdo misliti? Prav zelo nam je na poti, ker on je celemu slovenskemu narodu najhujo krivica, ker se izdaja v nemškem jeziku, ktereга slovensko ljudstvo ne razume. Vsak pošteni mora pritrčiti, da uradni časnik ni samo onim ljudem namenjen, ki znajo nemški, ker ako bi bil namenjen le ljudem nemškega jezika zmožnim, naj bi si ga pa tudi le sami taki ljudje plačevali, toda denar za uradni časnik se jemlje iz državne blagajnice, ktero mora tudi slovensko ljudstvo s svojimi težkimi davki jetke braniti. Ali nima mar uradni časnik tega namena, da ljudstvu naznanja uradna povelja, razsodbe, povabila, pozive, sklepe in druge uradne reči? Ali mar slovensko ljudstvo nima pravice, da bi tudi izvedelo take reči iz uradnega časnika, ki se pri nas imenuje „Laibacher Zeitung“. Že l. 1848. (ako se prav spominjam) je c. kr. deželna vlada v Ljubljani spoznala potrebo slovenskega uradnega lista za slovensko ljudstvo, ter je neki „Novicam“ ponudila, da bi postale uradni časnik, kar pa „Novice“ niso mogle storiti, ker so imele drugo nalogo. Od leta 1848 je preteklo celih 20 let, veliko se je med tem časom spremenilo (žali bože, da ne jako na bolje!) svet se je nekoliko tisočkrat med tem zasukal, veliko novih ministrov je med tem vladne vajete naše Avstrije zgrabilo, naposled nam je staroslavna Avstrija s pomočjo premetenih državnikov celo dvojčke porodila, da zdaj sama ne vé, kaj početi, da bi oba nasitila, da bi pa tudi sama mogla živeti. Kaj se je pa med tem storilo za slovensko ljudstvo? če že drugega ne, vsaj slovenski uradni časnik je zadobilo? — Odgovora ni treba izrekati, ker vé ga vsakdo sam. — Morebiti se bo naš prihodnji deželni zbor za to roč kaj na noge postavil, ker so slovenski državni poslanci §. 19 decemberske ustave tudi pomagali snovati, ki nam pa do zdaj le za las še ni koristil? Ne škodovalo bi pa nikakor ne, ko bi to važno stvar tudi govorniki naših taborov pri razpravah o potrebi vpeljave slvenskega jezika v šole in uradnije posebno povdarjali. — Na slovenski zemlji, slovenskemu narodu ni treba nemških uradnih časnikov ampak slovenskih če že morejo biti.

Naj končam svoj dopis z drugo bolj kratkočasno stvarjo, namreč z brzožonikom. Na drobno popisoval te nove iznajdbe naše kulturne dobe ne bom, ampak le omenim, da je to čisto železen voziček samo z enim sprednjim in zadnjim kolesom in z neko vezjo (soro) med njima. Naše kmečko ljudstvo je tej vozni spaki gotovo že pravo ime dalo, pa jaz ga še nisem slišal. Kdor hoče ta voziček natanko narisan videti, naj pregleda „Humorističke listy“ zadnjih 6 tednov, v njih lahko vidi, kako državni kancelar grof Beust ume velociped (brzožonik) sukati, da se mu ne omahne. Sprednje kolo velocipeda, ktero je treba neprenehoma z nogami tlačiti, kakor predica kolovratov podložnik, so krstili „humorističke listy“ Cislajtanijo, zadno kolo za voznikovim hrbtnom pa Translajtanijo. Pravi vzrok pa pride še le zdaj, zakaj Vam toliko pišem o velocipedu, namreč zato, ker je nov ljubljanski župan prepovedal z velocipedom se voziti po ljubljanskem mestu, po Latermanovem drevoredu in pod turnom. Jojmene! nesreča čez nesrečo! kaj bodo vendar zdaj naši kulturni gospodiči počeli, kje bodo zanaprej urnost svojih petá skušali, ker cesta v Udmat je preveč v stran, in tudi ljudem z želodi

njegov pogubljeni upljiv: Bosno — da jo trešči ob tla moje domovine osoda!

„Nikoli, gotovo nikoli ne!“ — Tomažević ošabno odmaje z glavo. „Kdo bi veroval Korvinu? Korvin mora trdna vrlika biti zajedam na zahodu; kaj še, da bi si z njim opomogel v boji z Mohamedanom?! Sam hočem biti žrtva krščanski blagosti; ne, tega ne tega, duša moja! Korvin ni in ne bode moj zaveznik, jaz sam si bodem bramba, bosniškega naroda hrambrost bode meni otimka, jaz pak bodem njemu otimec!“

„Bog daj, da bi res bilo to,“ — Marija šepne sama sebi.

Kako pravična je bila slutnja Tomaževićeve soproge, to se je pokazalo precej drugega dne: Korvinov posel, Turčanski po imenu — spremeljal ga je Modruški vladika — meni nič, tebi nič stopi pred kralja, da se čudi vse dvorničstvo. Ta drzovitost zelo razburi Tomaževića.

„Turčanski,“ — oponese mu, „menda se moti, menda meni, da je res gospod tu-le, ali tako gotovo, kakor res živi Bog, jaz poslej ne bodem trpel nikakove drzovitosti več; ne meni, temuč bosniški kroni se godi sramota!“

„Rači, motiš se!“ — Turčanski hladno odvrne, a vendar se mu prikloni, toda tako, da ni kazno, ali na čast ali na zasmeh, „znam, da si Bošnjakom kralj po Božji in ogerskega kralja milosti.“

Kralju zarudi lice od same jeze.

„Izborno,“ — vsikrikne Tomažević, „tem ogerskim kraljem je kmalu le prijazen (freundschaft) fevdna zaveza, kmalu pak si zató lasté pravico, posled ktere bi smeli po svoji všečnosti beretati s samosvojnega naroda krono, s krono naroda takovega, kteri jim doslej ni izdal ni pedi zemlje, in ako Bog dade, tudi je ne izdada. Po jutrajšnjem Oger že odločno poreče: „Naša je krona!“ — in hoteli jo bodo imeti svojemu kralju na glavi; ali to je sreča, ker je pot od sebične hoteve in besede dolga do bridke resnice!“

(Dalje prih.)

ne popolnoma varna. na vižmarsko gmajno je pa celo predaleč in nič manj nevarno ne, kakor na Ježico. Vidite, ali se ni za zjokati, da naš novi župan kaj takega prepové! Ali Slovenci že vemo, zakaj je mestni župan to storil — edino le zato, da se ne bodo mogli ljubljanski turnarji na tem strašnem velocipedu dosti izuriti za vižmarski tabor; ker mislili so na svojih hitrih kolesih na vižmarski tabor prismoditi, ter ves tabor razkropiti. Povem Vam, da smo Slovenci zdaj v največi zadregi, kako bi se mogli gosp. županu za to prepoved dostojno zahvaliti. — Da se pa do sitega načencam, Vam še povem, da se ljubljanski tajčerji pripravljajo na izlet — v Mengoš; kedaj, pod katerim vodstvom in s katerim spremstvom ima ta izlet biti, tega še nisem izvedel. — Korajža velja!

Iz trebanskega okraja na Dolenskem 27. aprila [Izv. dop.]
(O volitvi za deželni zbor.) Kakor je videti, se naši možje še zdaj niso zedinili o kacam kandidatu, ktereга bode treba na mesto umrlega poslanca Santo Treota voliti 24. maja v deželni zbor. Da bi kolikor mogoče edini bili, počemo in ne smemo prezgodaj eden za enega, drugi za drugega agitirati začeti in ker je trebanski na vsem Krajskem najširji volilni okraj, do zdaj pravtega delovanja še ni. Le uradniki se na tihoma okolo nekterih kmetov smučajo, da bi si pot nadelavali zoper narodno stranko. Do zdaj se imenujeta dva Slovenca g. dr. Zarnik in g. posestnik Rudež iz Gracarjevega Turna pri Novem mestu. Razen teh se čuje tudi govoriti, da bodo uradniki in kar je nemškutarjev delali za cesarska kraljevega deželnega predsednika g. Konrada, Slovenci! zedinimo se hitro in postavimo možá, o katerem bomo vedeli, da bo vselej stal na narodni strani. Ene reči se je tudi nam varovati, in ta je, da ne bomo vlekli vsaksebi, eden na desno eden na levo. Tako bi se primerilo, da bi nemškutarji želi. Volitev nam mora biti sveta pravica. Ne dajmo si jo iz rok izpuliti s tem, da nam mar ne bi bila. In za najprvo si moramo zapomniti, da ne volimo nobenega, kdor ni [pravi Slovenec, kdor ni sa zedinjenje Slovencev v eno kronovino, kdor ni proti zdanji dualistični vladi, t. j. kdor ni vseskozi Slovan in federalist. Pa pomnimo tudi to, trebanski možje, da po nobeni ceni in na nobenega človeka priporočilo ne smemo voliti koga, ki ni samosojen. Nobenega nikar ne volimo, ki je ali v nižji ali višji vladni (cesarski) službi. Treba je, da volimo možá, ki bo znal in hotel naše slovenske pravice zagovarjati. Vendar bi bolje bilo, da si poslanca kmeta izberemo, kakor da bi glasovali za uradnika. Za denes samo to.

Od jadranskega morja 27. apr. *) [Izv. dop.] Tudi mi tukaj na bregu jadranskega morja smo Slovenci; tudi mi se začenjamo zavedati našega življenja; tudi po naših žilah pretaka se slovenska kri, ki se ne ustraši moči sovražnih in nasprotnih sil; tudi mi začenjamo obdelovati vrt naše zapuščene matere Slave. Priča rečenemu je toliko čitalnic v naši najbližnji okolici, v kojih se dan za dnevom ljudstvo shaja in srce sreč odpira; priča temu so taborji, ki se na nosu „Furlanov in Italjanov“ obhajajo; priča temu so nove čitalnice, ki se v sredi dežele daleč od mesta pod strmimi in visokimi gorami med hribovjem in znežniki odpirajo, kjer se je pred komaj dvema, trema leti le slabo slovensčino kremeljati slišalo, od ene strani prepolna germanizmov od druge pa z italijanizmi pokvarjena. Nadejam se tedaj, da mi ne bodo zamerili častiti gg. bralci „Slov. Naroda“, ako jim naznamim, da se je na Ponikvah, tominski, pod Krmom ležeči, zelo zimski sicer precej veliki vasi pod vodstvom gg. Žnidarčiča in Žbogarja, vikarja Pečin ena takih čitalnic ustanovila, ki se te dni slovesno odpre v pričujočnosti vrednika „Dom.“ g. Marušiča, ki je za častnega uda nove čitalnice imenovan. Razen imenovanega gospoda povavljenih je še veliko ljudi na dolgem in širokem kakor tudi druge gospode iz Pomina, Kobarida, kjer je Žnidarčič prej služil, in Gorice; z eno besedo, ta slovesnost bo za naš kraj kaj posebnega, kajti ni ga kinetička, čeravno pisati in brati ne zna, da bi se nanjo ne pripravjal. Hvala! komur hvala gre! Morda se kakor domačin in prijatelj Žnidarčiča motim in slepim ali to je vendar istina, da kar je na Ponikvah (čeravno še ne popolnoma eno leto) vendar vse ljudstvo se je spremenilo in kakor prerojeno vse drugače govori nego pred.

Iz Trsta 28. aprila. [Izv. dop.] — 26 t. m. ob 11. uri pred poldan je bilo mestno svetovalstvo sklicano k seji, v kateri so prisegli novoizvoljeni poslanci ter volili župana in njegova namestnika. Zadnjič sem vam pisal, da vladno namestništvo ni dovolilo volitve župana pred, dokler se zavrženi iz okolice ne nadomestijo, kar bi bilo po zakonu popolnoma odpravljeno, ali vendar so zvitvi gospodje našli drugo pot, po kateri je njihova obveljala. Zastopniki okolice nebi sicer pri volitvi mestnega župana nič opravili, ker laška večina jih preveč nadkriluje, vendar je tako ravnanje zakonom nasprotno in 5 volilnih okrajev okolice ima pravico, se zaradi tega nespustavnega vedenja pritožiti. Mrzi se nam že, da moramo vedno o trmoglavosti naših nasprotnikov govoriti; pa kaj si čemo? Ako bi mirno in pohlevno prenašali vse, oni bi nas še slednjič pozobali. Zadnji čas je, da se enkrat prepričamo, ka glede narodnosti, z dobrim ne pridemo do cilja. Naših pravic ni nam treba prositi, pravice se tirjajo in svobodoljubni Lahi, kteri imajo geslo „Napredek“ nam jih tudi morajo priznati, ako ne, so politični sofisti in sramujejo naj se sami sebe, naj gredo spat s svojim „progresso“ in „liberta“ vred! — Ob pol dvanajstih stopi gospod F. M. L. Möring v zbornico, prebere zboru pri-sego, potem pa sprejema od vseh članov (43) mestnega svetovalstva besedo, da se bodo ravnali po tem, kar so slišali. Po prisegi je nagovoril Möring zbor takole: „Čestita gospoda! Ni nam naše dni treba si svobode še le pridobivati, imamo jo že v popolni meri. Zdaj jo je le treba ohraniti. Svoboda je zdravje duše, ona se ohrani, kakor zdravje telesa, s zmerno rabo, ne pak z zlorabo, nikdar! Proti zlorabi svobode v vsakem obziru zdaj vlada napenja svoje sile. Upam, da ste vi z vlado enih misli. Red je temelj družine, društva, države, razvijanja človeške kulture pod vrstvom svobode. Samostalno vladanje je temu sredstvo. Samovlada se pa začinja pri posameznih osebah. Naj se uči vsak svoje strasti premagovati in raba svobode bode proti zlorabi zavarovan, red se bo ukoreninil in z redom blagor vseh.

*) Nam bo ljubó.

Moje skušnje iz javnega življenja me uče odpovedati se utopičnim idejam. Človek je slaba stvar, mogočen je le Bog in narava. Tukaj je idealizem na svojem mestu, pri človeku se pa morajo njegove razmere, njegov vsakdanji poklic razmatrati. Vaši pozornosti ta predmet priporočam v vsakem obziru, posebno v slučaju, ako bi vas politika — to vkanljivo stojezično božanstvo, ki je večidel častilakomnosti in osebnemu dobičku odeja, — od vaše naloge odvracala, ktera obstoja v tem, da se vedno poganjate za zadeve očetnjave, ki so ob enem zadeve Avstrije. — „In medio virtus, moderata durans“ — te-le zlate besedice naj bodo napis praporu napredka (progresso), iz kterega sredine je sedajno zastopništvo izvoljeno, in ljubezen in hvaležnost vaših meščanov, kakor splošno občudovanje boče vaše plačilo! Govor je bil z gromovitimi „bravo-“ in „evvica-“ klici sprjet, dasiravno je masikeri liberalcec pri omenjenih zbadljivih besedah nos vihal. Iz tega govora je lahko razsoditi, da je Möring dober diplomat in da previdi na drobno, kaj so namere progresistov, ali mi Slovenci vendar nimamo razlogov ga čislati, ker narodnim našim potrebam, sam ni pravičen v oni meri, kakor je omenil v svojem govoru, prdrznem se celo izreči, da tudi on svobode v oni podobi, kakor bi morala osrečiti narode, ne pozna. Möring je diplomat stare šole in mnogo več mu Veliko-Nemčija po glavni roji, nego osrečevanje onega naroda, kteremu ga je vlada na čelo postavila; Möring od Giskre ni ni trohice boljši. Karakterizuje naj ga faktum, da vsacega Slovenca, kteri ima v narodnih zadevah z njim opraviti, pelje k zemljevidu, ter mu kaže mejo nemške dežele, ktera po njegovi modrosti na jugu sega do Adrije — Ko je general Möring zbornico zapustil, se je začela volitev. Za župana bil je izvoljen dr. Angeli, za prvega županovega namestnika Hermet, in za drugega dr. Pitteri. Magistat je torej dobil nove glave, kar pa bodo te-le za uboge Slovence storile, bo nas prihodnost učila.

Iz Prage 28. apr. [Izv. dop.] Lehko si mislite, kako menijo Čehi o ondašnjem izstopu (žalibog da le začasnim) Slovencev in Poljakov iz državnega zbora. Vsi časopisi dunajski se togote nad tem odhodom in kličejo Poljakom in Slovencem, da se jim je večini podvreči, da to tirja parlamentarizem. Češki listi na to prav dobro odgovarjajo: Ako parlamentarizem tirja, da se manjšina večini poda, ali so pač Nemci v Cislajtaniji v večini? In če niso (česar tajiti ne morejo) zakaj se nočejo večini podati, po lastnem pravilu, zakaj hočejo gospodovati. — V poslednjem shodu odbora za narodno gledišče je bilo skleneno, da se razpiše 1000 rubljev, ktere je odboru poslal „slovanski blagotvoriteljni komitet v Moskvi“ — kot darilo za najboljšo tragedijo. Opominjam pri tej priložnosti naše dramatično društvo, da bi se tudi obrnilo do onih Slovanofilov, saj tu ne gre za kako privatno društvo, temuč za blagost slovankega napredka. Zraven tega je omenjeni odbor razpisal še 3 darila po 1000 gld. za najboljšo veselo igró, in za opere. — Množno število čeških časopisov se je te dni še povečalo za cerkven tednik „Čeh.“ Program tega lista je izrečen v besedah: „Jaz sem najprvo (předevšem) katoliški duhovnik.“ Ta „předevšem“ daje največjemu češkemu časopisu „Naše Listy“ povoda za velik članek v kterem pravi, da je dolžnost vsacega Čeha, vsacega stanú, v tacih težkih časih biti najprvo narodnjak.

Spominjate se Vašega članka porotnih sodeb Vam hočem denes naznaniti nekaj o naših porotcih ter Vaše mnenje v onem članku z takti osvetiti. Porotniki za leto 1869 v Pragi so sestavljeni. Vseh porotnikov je 489, ktere je izbral ozi odbor obstoječ iz 3 udov, 2 Nemcev in enega Čeha, in sicer Nemca: namestniški svetovalec Jurek in dr. Tedesco, in Čeh: podžupan praški g. Huleš. Že od tako sestavljenega odbora ni bilo posebne ugodnega nasledka pričakoti, še manj ugoden je pa v resnici. Ta odbor predlaga za porotnike 128 udov nemške kazine, 82 drugih znanih jako odločnih Nemcev, znanih Čehov pa 135. Neodločnih predlaga odbor 144. Nemcev bo toraj 210 in Čehov 135; ako se pridene k vsaki stranki polovica neodločenih, to je 72, bo 282 Nemcev in 207 Čehov. Med Nemci je dalje 40 židov. — Imamo toraj od prihodnje „ere“ naših pravnk kaj boljsega pričakovati, kakor do zdaj, ali slabejšega?

Ko bi Vam hotel naznaniti vse pravde, kazni itd. bi morali poprej preskrbeti „Sl. Naroda“ prilogo za referate iz Prage. In ker tega storili ne ne boste, bom opustil ta naznanila, danič ne izpustim ter nobenemu krivice nedelam.

Iz Hořic se poroča da je bil tabor „omladine“ 25. t. m. na vrhu sv. Gotharda pri Hořicah prava narodna svečanost. Zbralo se je čez 6000 ljudi, kteri so sprejeli enoglasno iz 8 oddelkov obstoječo rezolucijo, kako bi se morala mladež učiti, vaditi in krepčati da bi bili z nje enkrat krepki in vrli državljani.

Politični razgled.

Šolska postava se bo v gosposki zbornici brž ko ne skokoma potrdila, ker je ministerstvo izreklo, da bi sicer izstopilo iz službe. Koliko nas vendar že to ministerstvo stoji!

Državni zbor je potrdil poštno pogodbo s Srbijo.

Graf Taaffe je naročil policijskim organom, naj se pri konfiskovanji časopisov ne prenegljo, da ne bi državnih oblastnij — blamirali. To naročilo je skoraj toliko, kakor neka nevoljna „spoved“ za preteklo čase konfiskovanja.

Po sklepu skupnega ministerstva je odpravljeno izjemno stanje v Pragi in okolici. Centralistični listi se kisto držé, a ne vedo kaj bi rekli, ker o tej stvari celo nič ne vedo, nego to, da bi se bila ta ljuba naredba z istimi razlogi lahko že davno odpravila, kakor zdaj, da bi pa z istimi razlogi še lahko dalje obstajala, kakor do zdaj. Naj bo že kakor hoče, mi smemo veseli biti, da je Čehe zapustila mora, ki jih je toliko časa brez potrebe tlačila.

Vladi blizo stojéči časniki vedó praviti, da se bo po dokončanem drž. zboru razpustil deželni zbor gališki. V Galiciji te naredbe mirno pričakujejo, prav za prav se je veselé. Nove volitve bodo odpravile lepo število onih „izvoljenih“, ki so zaničevali ljudsko mnenje in tirjanje in na Dunaji skrbeti le za svoj dostokrat preumazani dobiček.

Beremo, da bi bila porta vsled avstrijskega posredovanja pripravljena pripustiti Črnigori ladjostajo Spico ali pa drug primeren prostor ob meji.

„Jedinstvo“ pravi, da se ima vzhodna železnica tam dotikati srbske, kjer bi bila dotoka porti in Srbiji po volji.

Bismark severno-nemški bund prav pridnostiska za nove davke, kar je sicer za udeležence jako žalostno. Dunajskim listom, ki vsak nov davek v Avstirji na vsa usta zagovarjajo, pa prav slabo pristuje, ako zato Bismarka obirajo. Bilo bi pač dovolj doma obirati!

Italija je prosila v Švici, naj bi Mazziniju prepovedali v svobodnj Švici stanovati. Predsednik švicarske zveze je vedel Mazzinija progovoriti, dalje iz Lugana izselil.

Kakor se brzojavlja „Pressi“ iz Carigrada, dobil je glavni zapoveljuik v Albaniji ukaz preskrbeti trdnjave ob črnogorski meji z vsem potrebnim orožjem, strelivom in hrano. On je šel sam trdnjave ogledavat.

Razne stvari.

* (**Novicam.**) Na vprašanje, ktero je več Matičarjev stavilo v našem listu (45 št.) odboru Maticice zastraun naučnega slovnika, odgovarjajo „Novice“ namesti odbora, da so tudi pri družih narodih enaka dela ravno toliko ali še več časa potrebovala. Ko so nekoliko letnih številk iz naslovov znanih enciklopedij srčno prepisale, menijo da je tu bog ve kakšno „znanstvo“ doprinešeno. Zavihté se tedaj na svojo katedro in se takole nad vprašalci in nad nami zagrozé: „Ker nam prašalec na naša vprašanja menda ne bo vedel drugega odgovora, vprašamo ga mi: ali bi ne bilo častneje, da bi bil molčal po znanem latinskem pogovoru: „Si tacuisses...“ Dandenes je res „inteligencija“ tako dober kup, da vsak kritikuje, vsak politikuje itd., kakor da bi znanstvo na vsakem polji bilo tako dober kup kakor — lešniki v jeseni!“ — Nismo vajeni in nimamo nobenega razloga tacih smešnih zdihljajev nad zdanjostjo tiho spravljati, zato naj nam „Nov.“ dovolijo nekaj kratkih opomb. Prvič kar se tiče stvarnega. Prepričani smo, da č. g. odbornik Maticice, ki nam je v imenu več Matičarjev poslal ono uljudno vprašanje, ki mu nismo imeli razloga odbiti prostora v našem o literarnih rečeh vselej svobodni diskusiji prepuščenem listu, bode lahko vedel na „N.“ vprašanja drug odgovor. On bode utegnil kazati, koliko se je naš jezik samo v zadnjih desetih letih razvil, kako se mu oblike še vedno mené in se bodo morda v dvajsetih letih še ogromno zménile. On bode utegnil na razliko kazati, na kteri stopinji je bila literatura francoska že l. 1751 in na kteri je primerno naša. Pa to je njegova stvar, nam ne tolikanj mari, tem menj, ker „Slov. Nar.“ ni govoril proti naučnemu slovníku, temuč še iz peresa drugega odbornika nasvete za to delo prinašal. Ako pa „Novice“ — kterim je „molčanje“ še marsikje drugje „častno“, mečejo vprašalcu svoj cenéni „si tacuisses“ — in ako ravno iste „Nov.“ prerade jezdišejo na imenih, povemo jim, da bi ta „si tacuisses“, s kterim ga hočejo kot nevednega zaznamovati, njim samim v grlo naj a j padel, ko bi jim mi hoteli pokazati, koliko so one same v svojih predalih temu vprašalcu in odborniku kot vednostnemu Slovincu hvale napelje. — Drugič je potrebno da si ljube „Novice“ nekoliko za zmerom zapomnijo, kaj denes Slovenci mislijo o njih pulhi tožbi, da „dandenes vsak kritikuje in politikuje.“ Mi in menimo da vsak, komur je za razširjenje omike, politične zavednosti in politične zrelosti, ravno hočemo to doseči, da bi vsak Slovenec sam mislil in politikoval. Zato in samo zato so slovenski časopisi, zato se imajo pisati in širiti politične brošure, ta namen dosežajo tabori. Samo avtokrati in absolutisti se bojé, da ne bi „podložna obmejena pamet“ tudi mislila in politikovala. Privilegije za politikovanje se ne delé, in minil je tisti čas, da bi na kolenih ležali pred kom in samo na njegovo politikovanje prisenzali. naj bo tako ali tako. Tega bi se bile baš „N.“ že lahko preverile. Sicer pa še res ni, da bi vsak politikoval. Kajti ravno „N.“ presneto malo politikovajo in ko vse slovanško časopisje obsojuje politiko državnih poslancev, one same ne rekó ni bev ni mev. — Kakor politike tako tudi kritike nima nihée v štantu. In če je bilo kedaj kaj „dober kup“ bila je dober kup, kritika v „Nov.“ Dokazovanje bi ne bilo težko. Pa naj bo dovolj, razvidno bode, da so enaki zdihljaji „dober kup kakor lešniki v jeseni“, pa še kakor — piškavi lešniki v jeseni.

* (Pivški tabor in hrvaški Magjaroni.) Iz Zagreba se nam sledeče piše: Naš ugledni in kot narodnjak sloveči trgovec Krešič je dobil nekoliko plakatov s pozivom na Pivški tabor, in kolikor je meni znano, tudi dva taka plakata javno nalepeti dal. Ljudje so v celih gromadah stali pred orjaskimi plakati ter brali. Našim Magjaronom to ni bilo všeč. Gotovo so mislili, da bi besede: živila Slovenija, živilí Slovenci, živilí Slovani! Vse za svobodo, domovino in cara! utegnile narod okužiti. Lepek še ni bil suh, so bili plakati že tudi iz oglov potrgani. Magjaroni so dlako v jajci iskali — pa so jo tudi našli. Gospod Krešič je precej drugi dan bil pred mestnega kapetana pozvan. Plušček, tako je temu našem kapetanu ime, je Krešiča zato, ker plakate pred naleplenjem ni dal v cenzuro, obsodil na zapor petih dni, odnosno na globo 25 goldinarjev! Prekrižajmo se v ime boga očeta, sina in sv. duha, da nas vrag ne bo vzel.

* (Česki tabor.) Iz Hořic prinašajo češki listi telegram, iz kterih vidimo, da se je na ta tabor zbralo več kakor 6000 ljudi, med ktere se je razdelila spominska svetinja. Resolucija o izreji državljanov se je sprejela. Vlado je izgleden red. Vladni komisar ni našel razloga utikati se v taborovanje.

* (Praško delavsko društvo „Oul“) je imenovalo gg. dr. Fr. Palackeja, Rigerja, župana Klavdija in J. S. Skrejšovskega za svoje častne ude. V zadnjem glavnem zboru so bili ti udje nazoči in je dr. Rieger naznanil, da si vsi izvoljeni štejejo v čast biti udom takemu društvu. Govornik je v obsirnem, z velikim navdušenjem sprejetnem govoru razlagal, da mu ta izrek ni samo fraza in zakaj mu to ni. Med drugimi je rekel: „Delavski stan ni zadnji ud českega naroda. Iz njegovih oči, kakor tu sam vidim, mu žari omika in razumnost, in taki delavci so vsakemu narodu na čast. Ne more vsak narod o sebi trditi, da bi imel tako omikan delavski stan, kakor ga ima česki narod.“ Radi poročamo take dogodbe iz vsacega slovankega mesta, vendar pa si ne moremo zatreti želje, da bi nam naši ljudski prijatelji v Ljubljani kmalu dali priliko, ko bomo kaj enacega mogli povedati tudi o ljubljanskih in slovenskih delavcih sploh.